

Štev. 8. Leto 4.
Izhaja dvakrat na mesec.
Naročnina četrletno 12 dinarjev.

Uredništvo in upravljanje:
Ljubljana, Karla Marksa trg 2 (prej Turjaški
trg), kamor naj se tudi pošiljajo rokopisi.

Svoje pravice bodo uveljavili železničarji le z združeno močjo. Zavedajte se tega, trpini in organizirajte se vsi v USŽ.

Manifest strokovne internacionale.

Delavcem vsega sveta!

Od leta 1889, torej pred štiridesetimi leti, odkar je bil PRVI MAJ določen kot dan demonstracije in manifestacije za mir med narodi in za delavsko zaščito, je internacionalno delavstvo nepretrgoma dvigalo svoj glas za mir med narodi, za internacionalno razsodišče, za delavsko zaščito in zakonito določitev osemurnika ter vladajočemu razredu vseh držav te svoje zahteve dajalo vedeti v posebno živi obliki.

Svetovna vojna je na najstrašnejši način to delo pretrgala in vkovala celi svet v strahote medsebojnega oboroženega obračunavanja.

Vkljub temu, da je medtem vojna po Kelloggovem paktu zaznamovana kot izven zakona, mir ni zasiguran. Ako se miroljubni del narodov ne pokaže ravno tako vnet in delaven za mir, kakor so nacionalisti in vojni hujskači vneti za vojno, se bo nekega dne začelo zopet medsebojno klanje.

Dolžnost delavstva je, da v novi generaciji, ki strahote vojne ni poskusila, gojimo do vojne čut odvrata in delavstvo ne sme vzbujati nobene dvoma, da je proti vojniam.

Ko se je pred desetimi leti sestala prva delavska konferenca v Washingtonu, so kapitalisti in vlade še mislili na obljube, ki so jih dali delavstvu med vojno. Sprejet je bil program o delavski zaščiti, ki je predvsem določal zagotovitev osemurnika. Kmalu so se pa začeli od teh obljub umikati in skoro nič posebnega se ni izpolnilo. Predvsem se je odklonila glavna zahteva delavstva da se uzakoni osemurnik. Kar se je doseglo, se je doseglo samo z organiziranim pritiskom delavstva.

Vladam in podjetništvu je treba pokazati, da delavstvo ni pripravljeno pustiti se potisniti v stran in da bi pustilo reakciji zlomiti dosežene uspehe.

Prvi maj letošnjega leta naj vladajoči razred v prvi vrsti spomni na zahteve delavstva po miru med narodi in zahteve po uzakonitvi osemurnika. Zato pozivamo vse člane strokovnih organizacij v vseh državah, da tudi letos Prvega Maja demonstrirajo in manifestirajo močno za

ustanovo mednarodnega razsodišča,

izvedbo obsežne delavske zaščite,

uzakonitev osemurnika.

Ker delavstvu njegovi nasprotniki dajo, kakor kažejo izkušnje, samo toliko, kolikor si z močjo svojih strokovnih organizacij izvojuje, pozivamo živo vse delavstvo, da svoje organizacije vedno bolj množi in krepi, da bo moglo vsa nasprotstva, ki se stavijo na pot napredku socialnega razvoja, uspešno prekoračiti.

Strokovna internacionala.

Strokovne organizacije so šola socializma, je zapisal Karl Marks. Strokovne organizacije učijo trpeče, ponižane in razžaljene, proletariat, delavske miselnosti. Strokovne organizacije so steber, raz katerega plapolata rdeči prapor človeškega dostojanstva. Strokovne organizacije so moč, ki delavstvo ščitijo pred zaslužnjem. Kdo od Vas, proletarci, še ni v vrstah strokovnih organizacij?

Kvišku, k solncu, k svobodi!

TA, KI STOJI V TOVARNAH ob stružnicah, dan za dnem. Ki vleče navoro naprej in nazaj. Vedno isto navoro, dokler je roka, ki vleče naprej in nazaj navoro, ki udarja naprej in nazaj:

TO JE DELAVEC!

Ta, ki stoji v kovačnicah ob velikih parnih kladivih. Majhen, sključen. Se goni za padajočim kladivom. In kladivo bije, bije, bije! Vsak dan! Leto za letom! Vse življenje:

TO JE DELAVEC!

Ta, ki se vozi v jamo. Strmo, naprej nagnjen, zgrbljen. 300, 400, 500, 600, 800, 1000 metrov. Koplje vedno premog ali železo. Vsako uro! Sključen! Zgrbančen! Na trebuhu! Vedno samo koplje, koplje, koplje! Stari oče, oče, sin! Trije rodovi:

TO JE DELAVEC!

Ta, ki stoji ob plavžih. Ki nosi vse življenje samo opeko! Ki vedno vrta okrogle velike in male luknje. Ki

vedno neta kotle! Ki v pisarnah piše, piše, piše! Ki vse svoje življenje samo koplje prst, pesek, prst, dokler samega sebe ne zakoplje. Vsak, ki ga **ŽRE NJEGOVO LASTNO DELO:**

TO JE DELAVEC!

In ki zato stanuje v zadnjih okrajih mest. Po kletih in podstrešjih. Reven, propadel, lačen! Ki zaprt v stanovanjske kasarne z ženo in otroci v štirih, šestih, osmih, v dvanajstih stanuje v eni ali dveh sobah:

TO JE DELAVEC!

In ki je kljub temu prihajal na delo, vsako jutro, vsak poldan, 40, 50, 60, 70 let, dokler se ne zgrudi:

TO JE DELAVEC!

Ta, ki se končno zave! Ki se hoče rešiti svojega življenjskega prisilnega dela! Ki se upira! Se zave svoje moči in sile svojega človeškega življenja! In se upre!

TO JE DELAVEC!

Slavnosti 1. maja — prepovedane.

Notranje ministrstvo je z razpisom Pov. J. B. štev. 10077 z dne 17. aprila 1929 naročilo vsem političnim oblastvom, da morajo prepovedati vse prireditve — 1. maja. Ne smejo se vršiti obhodi, shodi, predavanja in koncerti. Prepovedano je razširjanje majskih spisov in letakov vsake vrste. Časopisi ne smejo iziti niti v rdeči barvi tiskani, niti na rdečem papirju. Tudi ne smejo časopisi v svojih izdajah 1. maja pisati za razorožitev in demokracijo.

Delavcem pa je na prosto dano, da 1. maja praznujejo ali pa da delajo, tudi smejo prirejati izlete.

„Svoboda“ zaplenjena!

Danes so se zglasili v Ljudski tiskarni v Mariboru policijski uradniki z nalogo, da morajo zapleniti vso naklado »Svobode« in zapečatiti stavek.

Zaplemba je bila utemeljena s tem, da nasprotujejo slike in vsebina člankov novemu tiskovnemu zakonu.

V navzočnosti policijskih uradnikov je bil nato stavek »Svobode« razdejan in izročeni so jim bili štirje izvodi preostale »Svobode«. Vse ostalo je bilo že na pošti, kjer je bila gotovo zaplenjena. »Svoboda« je bila tokrat zelo obsežna in tiskana na 88 straneh.

„Svoboda“

je bila zaplenjena, ker je »vsebovala v celoti propagando, da bi se izpremenil politični in socialni red v državi«.

»Državno pravdnštvo v Mariboru zabranjuje v zmislu člena 19., t. 7. zakona o tisku v besedilu zakona z dne 6. januarja 1929, Služ. Nov. št. 6 in 9 razširjanje in prodajanje majske številke tiskanega spisa »Svoboda« štev. 4.—5. z dne 23. aprila 1929, izhajajoče v Mariboru, ker so storjena s sestavki in s slikami v tem spisu kazniva dejanja, ki jih je kaznovati po čl. 3. zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi z dne 6. januarja 1929, Služ. Nov. št. 6 in 9 in z dne 1. marca 1929, Služ. Nov. št. 54/XXIII.

Zabrana sestoji iz tega, da se zaplenijo tiskani izvodi (čl. 24. zak. o tisku).

Obenem se odreja po čl. 24. zak. o tisku, da je zapečatiti tiskani stavek, plošče in kamenoreze.

Zabrano izvrši kr. policijski komisariat v Mariboru.

Razlogi.

Sestavki, pesmi in slike v majski številki časopisa »Svoboda« št. 4.—5. z dne 23. aprila 1929 vsebujejo v celoti propagando, da bi se izpremenil politični in socialni red v državi.

Taka propaganda je kazniva po čl. 3. zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi z dne 6. januarja 1929, Služ. Nov. št. 6 in 9 in z dne 1. marca 1929, Služ. N. št. 54/XXIII.»

List je bil tokrat obsežen kot še nikoli. Vseboval je 88 strani in je bil izredno lepo opremljen!

Sa rada na rad!

Naš Kongres, kojem smo mnogo-brojno sudjelovali 14. i 15. aprila u Zagrebu, prošao je. Svima nama, koji smo mu bili učesnici, ostati će u trajnoj uspomeni. Velika sala Radničke Komore, koja inače zadostaje i za priredbe većih opsega, bila je daleko premalena, da primi brojne delegate i goste, koji ga posjetili: bili su tu željezničari sviju struka i sviju kategorija. **Pored garavog sektorskog, ložioničkog i radioničkog radnika, pružnog stražara, skretničara, kočničara, vlakovodje, ložača i strojevodje, tu su se našli i željeznički činovnici.** Cijeli Kongres naličio je jednom nepatvorenom željezničarskom parlamentu, u kojem, iako ga sastavljaju ljudi raznih položaja i raznih službenih pozicija, ipak svatko nastoji, da bude otvoren i širokogrudan, da bude svima shvatljiv i svima zajednički. Isto tako, kao što su nam bila i zajednička pitanja, koja smo imali da riješimo. Pored sviju kategorija i položaja, na Kongresu su se našli i delegati iz sviju Direkcija i pokrajina: prema snazi članstva sa snagom delegata. Razumije se, najmnogobrojniji su bili naši sviješni drugovi Slovenci, iza njih neustrašivi Bosanci, pa složni Hrvati i Dalmatinci, malobrojniji su za ovaj puta još bili drugovi iz Srbije i Vojvodine. Medjutim, ta malobrojnost je po zadnji puta došla do izražaja, jer su izgledi za ojačanje našeg pokreta u tim pokrajinama najpovoljniji. Nu u trajnoj uspomeni neće nam ostati samo vanjska slika Kongresa. Stvarnost i ozbiljnost rasprava kongresnih i zaključaka njegovih bila je na tolikoj visini, da nam je drug **Stanek**, delegat drugarskog Saveza željezničara iz Čehoslovačke, i pokušani radnik u željezničarskom strukovnom pokretu, kao i delegati drugarskih organizacija, na njima čestitali. Tokom rasprava po dnevnom redu, a pogotovo iz usvojenih rezolucija, svaki od učesnika naučio je nešto nova, nešto boljeg i svrsishodnijeg, što će nam omogućiti, da ćemo buduću rad na organizaciji, pa tako i rad oko obrane tekovina i života naših željezničara, lakše otajavati.

Naš Kongres nema samo za nas željezničare naročiti značaj: on je bio značajan i za naš cjelokupan radnički pokret. Ta značajnost došla je do izražaja u pažnji, koju mu je ostali radnički pokret posvetio, izaslavlši nanj svoje brojne predstavnike. Pažnja prema nama izazvana je najviše našim ispravnim proleterskim radom, koji nas je doveo u položaj, da postanemo i najživiji dio općeg radničkog pokreta i njegov barjaktar, čuvajući mu barjak od svake ljaže i kompromitovanja. Kongres je ujedno nastojao, da bude i za ostali radnički pokret oživljavajući, raspravljajući o njemu sa najpunijim poštivanjem i iznalazeći motive, sa kojima bi potencirao njegovu djelatnost. Osim toga, naš Kongres je svima mogao poslužiti kao primjer, kakovi veliki i divni rezultati se postižu radom, kakav je kod nas udomačen: svaki podlivat čini se samo

za cjelinu i u interesu cjeline, ne gledajući nikad lično na sebe.

Najveći značaj našeg Kongresa je svakako u njegovom praktičnom radu i zaključcima, koje je po svim aktuelnijim stručnim i praktičkim pitanjima. 90% vremena Kongres je samo tim pitanjima posvetio. Referenti kao i ostali govornici trudili su se, da u iznošenju svojih misli budu temeljiti i odredjeni, što je pridonjelo, da su i usvojene rezolucije jasne i riječite i mogu da posluže ne samo svakome funkcioneru, već i svakome članu za program rada na dizanju organizacije i težnja na polju zaštite u službi i van nje. Rezolucijama obuhvaćena su sva pitanja, koja valja riješiti čim prije, kao u interesu boljeg života i napredka našeg, tako isto i napredka same željeznice. Bolji i uredjeniji život željezničara istovremeno vodi i popravci samog saobraćaja, jer samo obezbijediti željezničari mogu obezbijediti i saobraćaj. A oživotvorenje kongresnih zaključaka samo tome vodi.

Naša predviđanja, da će se naš ovogodišnji Kongres zabaviti lihih najaktuelnijim stručnim i praktičnim pitanjima, potpuno su se ispunila. Prvi put, od kako klasni željezničarski pokret u našoj zemlji postoji, prešlo se je odmah na realan rad, ne zadržavajući se ni časa na apstrakcijama i sentimentalnostima. Sve teorijske rasprave i nepotrebna nadmudrivanja izostala su. Ne možda radi toga, što ih nebi imao tko pokretati, već prosto radi toga, jer ih je ogromna većina smatrala suvišnim. Brojnost i ozbiljnost delegata jasno nam je dokazivala, koliko je Savez na zdravim i čvrstim nogama, a tračnice, po kojima se kreće, solidne i trajne. Mi smo i želimo biti klasna, ali odlučno slobodna i stručna željezničarska organizacija, sazdana na demokratskim proleterskim principima, prožeta nepokolebivom vjerom u potrebu svojeg priznanja, te na tim osnovama kretiti se dalje put. Temelji su nam dobri, a sav buduću naš rad ima da polazi u širinu svakidanih nam praktičnih i životnih potreba. Samo na tome radu mi možemo steći nova povjerenja u još neorganizovanim željezničarima i nove snage u prilaženju njihovom u naše redove. U svakidanjem radu za cjelinu i u vjernoj službi toj cjelini, udaren je i najbolji temelj samoj organizaciji.

Smatrajmo stoga, svi mi funkcioneri i članovi diljem pruga, da nam je dužnost, preći na velik i važan rad oživotvorenju zadatka, ostavljenih nam po jur održanom Kongresu. Nova savezna uprava neka odmah osjeti, da u dužnostima, preuzetim od Kongresa, nije sama. Pomognimo je svestrano, jer će i koristi biti svestrane. Sa ovim Kongresom odstranjena su konačno i sva lutanja u traženju pravaca: vjebni rezultati našeg dosadanjeg rada dokazuju nam, da su svi ostali pravci pogrešni i za željezničare nekorisni. Radi toga čemo i dalje isirajati na ovom. Sa rada na rad!

Tretji redni kongres „Ujedinjenega Saveza Željezničarjev Jugoslavije“.

Kongres, pregled naših vrst, našega dela, načrti novega dela, se je vršil, kakor je bilo določeno, 14. in 15. aprila 1929.

Zgodovinski dan je to v našem gibanju, in ta dan bo v knjigi zgodovine zavednosti zapisan z velikimi, pomembnimi črkami. Zakaj, iz cele Jugoslavije, tam od koroško-avstrijske meje do Niša, od Madžarske meje pa do sinje Adrije so se zbrali željezničarji-delegati ta dva dni v Zagrebu, v Delavski zbornici.

Že ob 8. uri zjutraj so se polnili hodniki v Delavski zbornici in ob 9. uri je bila dvorana z delegati Saveza in zastopniki drugih organizacij zasedena. 85 delegatov je predstavljalo in zastopalo 5320 članov iz cele države. Pozdravljali smo se tu bosanski željezničarji, dalmatinski iz Splita, šibenika, sodrugji iz Niša,

Indije, Vel. Bečkereka, Dravograda, Jesenic, zastopniki iz vseh petih direkcij. Bil je to očigleden pojav in priča, da se željezničarstvo zbira zopet v svojih lastnih vrstah, ker so mu meščanske organizacije, ki so se pri-rile med njega v času padca v ovčjem kožu, pokazale s svojim delovanjem svojo voljo kožo. Lani se je grmelo nacionalno Udruženje v Splitu s svojim kongresom, kako mogočno in veliko je. Lani se — a letos, po enem letu, so željezničarji že v razrednih vrstah, v »Ujedinjenemu Savezu Željezničarjev Jugoslavije«. To je pojav, ki dviga proletarsko samozavest željezničarjev in govori jasno in zgodovinsko, da je zaman vsak trud kapitalizma, zlomiti, raztresti proletarski problem, pa naj to skuša s silo ali zavratno. Na videz mu za trenutek uspe, a se nato

zopet pojavi proletarski duh v slehernem, ki ni rojen suženj ali hlapec.

Gostov-železničarjev je bilo 110, mnogi od njih iz Slovenije, iz Slavonije in Hrvatske, ki so se pripeljali kot gosti na kongres na svoje stroške ter jih vkljub slabemu gnotnemu stanju ta pot ni strašila. Zavednost jih je gnala, da prisostvujejo vsaj kot gosti na vелеvažnem pregledu moči svoje proletarske, razredne strokovne organizacije.

Živahen, deloven duh je vladal med vsemi delegati in gosti in kongresna atmosfera je bila polna energije in zdelo se je vsakemu, da plapol nad njimi njegov prapor, rdeč in zmagonos.

Predsednik Jernejčič je otvoril kongres s pozdravom na vse navzoče in na vse, katere navzoči zastopajo in ki so z duhom pri nas. Nato so govorili pozdrave Savezu zastopniki drugih delavskih organizacij, predvsem zastopnik »Ujedinjenega Radničkoga Sindikalnega Saveza Jugoslavije«, Stokovne komisije za Slovenijo, zastopniki Delavskih zbornic: beograjske, zagrebske, ljubljanske in sarajevske. **Predsednik Čehoslovaške Unije železničarjev, sodr. Stanek**, ki se je pripeljal na kongres iz Prage, je žel v svojem pozdravnem govoru burne aplavze. Tajnik sodr. Stanko je čital pismene in brzojavne pozdrave, ki so še prihajali ves čas kongresa. **Internacionalna transportna federacija, železničarske organizacije Avstrije, Rumunske, Nemčije, Francoske, Bolgarske, Grške in Poljske** so poslale brzojavne častitke in pozdrave.

Ker je stanovanjsko vprašanje trenutno zelo aktualno in preti nevarnost, da bo po 1. maju udarilo najbolj železničarje, se je takoj ob otvoritvi kongresa na ministra socialne politike in narodnega zdravja poslala brzojavka:

»Tretji redni kongres »Ujedinjenega Saveza Željezničarjev Jugoslavije« konstatira, da je položaj stanovanjskih najemnikov, katerih je med železničarji veliko število, že sedaj radi velike najemnine zelo težak, in Vas zato prosi, da s svojo avtoriteto in z Vašim položajem vplivate, da se zakonska zaštita stanovanj izboljša in podaljša.«

Predsedništvo kongresa je bilo soglasno izvoljeno: Sodrugi Jernejčič iz Ljubljane, Renčelj iz Zagreba, Stirnec iz Splita in Tupač iz Sarajeva so zavzeli mesta. Zapisnikarja sta bila sodruga Brlić iz Zagreba in Jelen iz Maribora.

Nato so se izbrale komisije in sicer za finančna vprašanja, sestavo novega odbora, delavskega pravilnika, socialno-političnih nalog, zakona o drž. prom. osebju in raznih pravilnikov, za sestavo resolucije po vprašanju sodelovanja gospodarskih in kulturnih organizacij, ki so se imele sestati v pondeljek in pretresati predloženi material in ga dati kongresu na odobritev. Po sprejetju dnevnega reda je s. Stanko podal poročilo uprave ter je z argumenti in točno pokazal, kako kategorijske, nacionalne in verske grupacije železničarjev, ki se se najdejo tuintam, škodijo železničarjem in ovirajo njihovo razredno organizacijo. Pokazal je, da so slabe plače in neprestane redukcije postavile promet v tako žalostne razmere. Mnoge nesreče so se dogajale vsled tega, ker v glavnem prometni objekti niso dorastli svojim nalogam, in ker je premalo osebja, ki je poleg tega še zaposleno po 12 ur in več, da bi se promet lahko neovirano vršil. A uspehov imajo železničarji le toliko, kolikor organizirane moči pokažejo.

Po blagajnikovem poročilu, ki je pokazalo, da je Savez poleg majhne članarine — mesečno je 12 Din, kar je tedensko 3 Din ali dnevno 40 para, dočim imajo vse druge delavske strokovne organizacije tedensko najmanjšo članarino 5 Din, a kovinarji 10 Din — gospodaril v zornu in vsako paro obrnil devetkrat, preden jo je izdal, je predsednik nadzornega odbora, sodrug Ceraj-Cerić, predlagal absolutorij. Absolutorij je bil sprejet soglasno, brez debate, s pohvalo blagajniku s. Pušniku.

Nato so sledili drugi referati. Vsi referati so bili na višku in se niso samo poslušali, nego so se delegati

Letna članarina za „Can-karjevo družbo“ znaša 20 Din. Za to dobiš jeseni štiri lepe knjige. —

živo udeleževali debat in stavili svoje predloge. Tako je s. **Pongračić** iz Zagreba referiral o položaju delavcev-železničarjev in o socialno-političnih nalogah strokovnih organizacij. Kritiziral je nekatere odredbe o zaštiti in o zavarovanju delavcev ter zakona o inšpekciji dela, ki se na železnicah sploh ne izvajajo. Govoril je o zahtevah, da se spremene odredbe o osemurniku, o zavarovanju za starost, onemoglost in brezposelnost vsega železničarskega osebja, o popolni stalnosti in o letnih plačanih dopustih itd. V resoluciji, ki je priobčena na drugem mestu, je vse točno razvidno.

Sodrugi Zima iz Sarajeva je referiral o delavskem pravilniku in resoluciji, ki jo najde čitatelj tudi na drugem mestu, ki zahteva, da se enkrat pravilnik že uzakoni in da mora biti tak, kakor ga je Savez predložil ministrstvu.

Sodrugi Stanko je referiral o zakonu za državno prometno osebje in o pravilniku sporednih prinalležnosti ter še posebej govoril o delavskem pravilniku in osemurniku. Resolucija o tem referatu, ki je bila soglasno, kakor vse druge, sprejeta, je priobčena na drugem mestu.

Sodrugi Vuk je referiral o kulturnih in gospodarskih nalogah strokovnih organizacij, posebno pa »Ujedinjenega Saveza Željezničarjev«. **Sodr. Tokan** pa še posebej o konzumnih društvih. Sprejeta resolucija je enodušen izraz, da treba tudi na tem polju delati z veliko energijo in odločnostjo.

Na predlog s. Brlića iz Zagreba je bilo sprejeto, da se skliče anketo za delavski pravilnik in centrala Saveza je že naredila potrebne korake, da se to zgodi.

Sodrugi Pušnik je referiral o finančnem vprašanju Saveza in o nekaterih spremembah pravilnika Saveza.

Sklenilo se je na predlog s. Stan-ka, da se formirajo strokovne centralne sekcije, ki bodo vršile specialno delo o vsaki kategoriji železničarjev.

Ko so komisije predelale podani material in sestavile predloge-resolucije, je kongres resolucije sprejel soglasno in z veliko živahnostjo. Tudi tu se je pokazalo, da je kongres vedno stal na delovnem višku oba dva dni, razpravljaj konkretno in z vnmom.

Nato se je izvolil nov centralni odbor, ki sestoji iz sodrugov: Korošec Blaž, vlakovodja, Terškan Aleksander, kotlar, Pušnik Martin, činovnik III. kat., Stanko Jurij, tajnik, Okorn Avgust, strojevodja, Skuk Jaka, zidar, Renčelj Franc, nadkretnik, Mikec Franjo, avizer, vsi iz Ljubljane; Gjurić Gjorgje, monter, Sarajevo, Smazek Franjo, nadsprevodnik, Maribor, Kmet Franjo, profesorist, Zagreb, Stimac Drag., činovnik, Split, Čanžek Andrej, pom. delavec, Maribor, Renčelj Rudolf, vlakovodja, Zagreb.

Nato je bilo izvoljeno še nadzorstvo in funkcionarji strokovnih sekcij.

Ker je bil s tem dnevni red kongresa izčrpan, je predsednik kongresa s. Jernejčič še enkrat pozdravil vse delegate in navzoče, pozivajoč vse in vsakega, da potroji svoje delovanje in da bo prihodnji kongres, ki bo skličen 1932, zboroval v okvirju, ako ne več, vsaj 10.000 članov-železničarjev.

Tako je bil III. redni kongres zaključen in agilnost vseh udeležencev je pokazala, da so izvršili veliko delo in si začrtali novega, še večjega, zavedajoč se, da mu morajo biti kos in da ga bodo vršili in izvršili.

Jasni in odločni obrazi odhajajočih, stiskanje rok in pozdravi: »Živel Ujedinjeni Savez Željezničarjev Jugoslavije«, so pričali, da odhajajo s polnimi srci zadovoljstva in z zavestjo, da so močni, da se zavedajo stavljenih nalog.

Sklepi kongresa.

Vsem podružnicam in članstvu.

V naslednjem objavljamo vse glavne sklepe kongresa, ter pozivamo vse funkcionarje, da jih točno prouče in seznanijo z njimi vse članstvo na članskih sestankih.

Iz teh sklepov so bile sestavljene daljše spomenice in poslane na kompetentna mesta. Sklepi kongresa so:

Položaj radnika i socialno politički zadatci saveza.

Resolucija, koju smo priobćili u br. 7 »Ujedinjenog Željezničara« od 4. aprila primljena je bila saglasno bez svake izmjene sa slijedećim nadopunom:

Kongres poziva sve željezničare cijele zemlje, da se složno svrstaju u redove USZJ i vode neprestanu i žilavu borbu za doseg ovog minimalnog programa na polju svoje zakonske i socialne zaštite.

I ako je već u resoluciji zahtjev po sprovođenju odredaba o osamsatnom radnom danu, kongres je primio saglasno još naročitu resoluciju po tom pitanju, u kojoj se podvucе sistem određivanja radnog dana u saobraćajnim ustanovama te zatraži, da se anulira svojevremena odluka generalne direkcije o neuračunavanju malih pavza u radno vrijeme. Kongres je pozdravio zaključak internacionalne transportne federacije, primljen na kongresu u Stockholmu, kojim se traži, da se vse službeno vrijeme uračuna u radno vrijeme i poštuje osamsatni radni dan. Resolucija se glasi:

Osamsatni radni dan.

III. redovni Kongres Ujedinjenog Saveza Željezničara Jugoslavije, obdržavan u Zagrebu dne 14. i 15. aprila 1929., posle rasprave o radnome danu u državno-saobraćajnim ustanovama

Konstatuje:

1. Da većina željezničkih Direkcija sastavlja službene turnuse za postajno, skretničarsko i pružno osoblje u omjeru 24—24, odnosno 16—16 bez prostih dana i tako uvadja 12satni radni dan. U pojedinih jedinicama a naročito kod sekcija u zagrebačkoj Direkciji uveden je 24—12, odnosno 48—12satni turnus. Jednako prelaze turnusi vlakopravnog i mašinskog osoblja 30% službe, te kadkad dosegnu 40 do 50% službe, neuračunajući zakašnjenja.

2. Isto i za radnike, naročito one, koji vrše dužnost regulisanog osoblja, uvodi se prekovremeni rad, koji se ne naplaćuje po propisima a u izvjesnim mjesecima šalje se ih na besplatni dopust.

Kongres traži:

1. Da se u području Ministarstva Saobraćaja provodi striktno 8satni radni dan i sastavlja turnusi, koji odgovaraju takvom radnom danu.

2. Da se svaki prekovremeni rad naplati sa najmanje 50% uvećane plaće, a svaki rad nedeljom i praznicima sa 100 posto.

3. Da se ukine svojevremena odluka Generalne Direkcije, po kojoj se svaka pauza i prekid rada iznad 10 časaka smatra kao odmor i neuračunava u radno vrijeme. Kongres smatra potrebnim naglasiti, da je neophodno nužno, da se svo službeno vrijeme ima smatrati i radnim vremenom, jer ono to faktično jeste. Ne-poštivanje službenog vremena kao radnog vremena Kongres smatra napadajem na 8satni radni dan.

Zakon o drž. prom. osoblju, pravilnici.

Po vprašanju zakona o državnom prometnom osoblju, pravilnikih sporednih prinaldežnosti, bolniške blagajne je kongres sprejel dve resolucije, ki jih spodaj objavljamo in naložil novo izbrani centralni upravi, da upošteva tudi vse predloge posameznih podružnic in na osnovi vsega tega materijala izdela zahteve, ki naj se predlože ministarstvu saobraćaja. Ker ta vprašanja momentano še niso tako aktuelna, predloži uprava saveza ministarstvu samo zahteve, osnutke vseh pravilnikov in zakonov pa bo razposlala vsem strokovnim sekcijam, ki jih bodo razpravljale in na prihodnjem strokovnem svetu vseh sekcij se bodo vsi ti osnutki definitivno stilizirali. Resolucija se glasi:

III. redni kongres USZJ održan u Zagrebu dne 14. i 15. aprila 1929. po razpravi o položaju željezničarjev, zakona o državnom prometnom osoblju, pravilnikih sporednih prinaldežnosti, službene oblike in voznih ugodnostih

konstatira:

1. Da je zakon o državnom prometnom osoblju pomanjkljiv in nejasen ter da su mu potrebne temeljite korekture.

2. Da su jednako vsi ostali pravilnici nepopolni in izdani tako, da poedine odredbe ukinjaju ugodnosti zagarantirane z drugim odredbama ter ne predvidevaju

nihi onih pravic, ki su jih željezničari že po dosadašnjim pravilnicima uživali.

3. Pravilnici o službeni oblici sploh ne predvidevaju delavne oblike za delavce in tudi za nastavljenog osoblje je pravilnik nezadosten, ker določeni pavšal, ki pa ga dobe le poedine kategorije, ne zadostuje niti za nabavu najpotrebnije oblike.

4. Vozne ugodnosti so se osoblju od leta do leta reducirale, poleg tega pa se izrabla preostalih ugodnosti omejuje s tem, da se ne izstavlja vozne uputnice in zabranjuje vožnja z brzini vlaki delavstvu.

Kongres postavlja sledeće zahteve:

1. Da se čimpreje izdela in uzakoni nov zakon o državnom prometnom osoblju na podlagi predlogov, ki jih je savez izdela in predložil na merodajna mesta. V prvi vrsti pa naj se reši: Priznanje stalnosti vsem uslužbenicem, avtomatsko napredovanje, uvrstitev u kategorije po strokovni izobrazbi brez posebnih intelligenčnih izpitov, uvrstitev svetilničarjev, vozovnih zapisovalcev in čistilcev baterij med eksekutivne uslužbenice, pri nastavitvi priznanje vseh službenih let za napredovanje in penziju, izplaćilo vsem, ki vrše eksekutivno službu, tako nastavljencom kot delavcem 20% eksekutivne doklade ter uvedba personalne komisije.

2. Enako naj se čimpreje izmenja sedamni pravilnik sporednih prinaldežnosti u smislu že predloženih zahtev USZJ. Kot najvažnije pa, da se prizna noćna doklada vsemu osoblju, nastavljencom kot delavcem, ki vrše noćnu službu neoziraje se, dali prejemaju že kakog drugog doklado ter naj se noćna doklada poviša za 400%, da bo odgovarjala noćni dokladi poštnih uslužbenicev.

Sistem kilometraže naj se zamenja s sistemom urnine, dokler pa se to ne izvede, naj se izplaćuje vlakospremnomu osoblju odškodnina za premik in 50% povišana kilometraža na gorskih progah. Postavke za tovarne in mešane vlake naj se povišaju na tako višinu, da bo zaslužek odgovarjao povprećni kilometraži pri osebnih vlakih ter naj se prizna obhodniški pavšal tudi progovnim obhodnikom.

3. Pravilnik o službeni oblici naj se izmenja tako, da se bo službena oblika podeljevala in sicer vsem nastavljencom in onim, ki vrše službu nastavljenicev, eksekutivnomu in administrativ. osoblju ter strokovnikom, delavcem in profesionalistom pa da se prizna potrebno delovno obliku. Kožuhi naj ostanego po pretekli nosilni dobi last željezničara.

4. Pravilnik o vozovnih ugodnostih naj se izmenja tako, da bo vsem željezničarjem, aktivnim in vpoškojenim, nastavljenim in delavcem zagarantirana vozna ugodnost u tu- in inozemstvu u oni meri, kakog je osoblje že uživalo.

Kongres poziva vse željezničare, da se čvrsto organiziraju u vrste Ujedinjenog Saveza Željezničarjev Jugoslavije ter da preko svoje organizacije složno delaju na oživotvorenju teh svojih zahtev.

Bolniška blagajna.

Po tom pitanju bio je primljen od kongresa kao direktiva za ono vrijeme, dok se ne postigne jednotno osiguranje sviju radnika u jedinstvenom bolesničkom fondu (šta je zatraženo u resoluciji, položaj radnika i socialno politički zadatci), slijedeći zaključak:

III. redovni kongres USZJ nakon saslušanja izvještaja o stanju institucije bolesničkog fonda drž. saobr. osoblja i provedenih akcija, da se stanje popravi, zaključuje:

1. Prima se do znanja dosadašnji rad centralnog odbora Saveza i naše većine u oblasnom fondu u Ljubljani time, da nastave živim radom, da se izvrši slijedeće: a) da se izmjena Naredbe i Pravilnika o osiguranju za bolest izvrši na zakonu osnovanim putem, t. j. da ih izvrši glavna skupština, a Ministar primi do znanja; b) da se prije svega naplati od saobraćajnih ustanova dugujući doprinosi, a dok isti nisu u cijelosti fondovima namireni, da se otkloni svako povišenje članskih prinosu budu za koju kategoriju; c) da se svestrano pojaća djelatnost oko čuvanja i unapređivanja zdravlja željezničara i njihovih familija, a naročito, da se suzbija tuberkuloza, a sva ta djelatnost da se vrši unutar postojećih bolesničkih fondova i sa već postojećim sredstvima.

2. Kod izmjene Naredbe i Pravilnika da se vodi računa, da se prava članova u fondovima poštuju potpuno u saglasnosti sa zakonom o osiguranju radnika naročito:

da se čim prije sprovedu slobodni izbori na proporcionalnoj osnovi i to za sve odbore.

3. Da se i osiguranje za slučaj nesreće privede u sklop bolesničkih fondova i provodi pod njihovom upravom.

Savez, kulturne i gospodarske organizacije.

Debata po tej točki je bila na višku ter je bill sprejet predlog novomu centralnomu odboru, ki se glasi:

Ujedinjeni Savez Željezničarjev, ki je po svoji preteklosti in organizaciji zastopnik onih množice željezničarjev, ki se zavedajo, da je za zadovoljivo ureditev eksistenčnih pogojev željezničarskega namješćenstva potrebna kolaboracija s stro-

kovnimi organizacijami vseh strok, smatra v danem položaju za nužno potrebno predlagati:

vsem u URSSJ združenim strokovnim organizacijam, da naslonijo svoje delovanje čim tesneje na proletarske gospodarske i kulturne organizacije, s katerimi vodstvi naj se upostavi kartel delavskih strokovnih, gospodarskih in kulturnih organizacij.

Iz poročil amsterdamske strokovne internacionalne in »Mednarodne zadružne zveze«, u katerih je sodelovanje obeh pagonog pokreta toplo priporočeno, so tudi razvidne prednosti medsebojne pomoći. Ogromen napredek tehnike, racionalizacije obratov in dovršenost poslodavskih organizacij nalagajo delavskim organizacijam, da tudi one na svoji strani stalno izboljšuju in moderniziraju svojo strategiju in metode. Na koncentraciju kapitalizma je najboljši odgovor: **Koncentracija vseh delavskih sil u eno taktično enoto.**

Centralo USZJ pooblašćamo, da predloži ta sklep centrali URSS-a u Beogradu, ki naj prevzame tozadevno inicijativu. Konćno kongres USZJ sklene:

1. Pozvati vse svoje člane, da postanejo člani delavskih kooperativnih zadružnih ustanov, katere bodo upravljali in vodili.

2. Pozvati vse svoje člane, da postanejo člani delavskih kulturnih in športnih organizacij.

3. Izobraževati vse svoje člane u razredni zavesti in za razredno solidarnost.

Radnički pravilnik.

Po tom pitanju razvila se na kongresu i u komisiji dulja diskusija, koja se je u svim principijelnim pitanjima složila sa stanovišćem centrale. Jednoglasno bilo je zaključeno, da centrala poradi na sazivu jedne splošne radničke ankete, kroz koju nacrti pravilnika prije odobrenja treba da prodje. Resolucija po pitanju pravilnika glasi se:

III. redovni Kongres USZJ, održan u Zagrebu dne 14. i 15. aprila 1929., nakon saslušanja referata o položaju radničkog osoblja u vezi sa novim radničkim Pravilnikom

konstatuje:

Položaj radnika kod državno saobraćajnih ustanova od 1920. god. dalje stalno se pogoršava. Radnicima su postepeno oduzeta ranije stećena prava: 8satni radni dan ne poštiava se; radnici ne uživaju stalnosti, penziono osiguranje za radnike ne postoji; a u koliko i postoji, budući, da je to osiguranje zasnovano na predratnim osnovima, isto ni približno ne odgovara sadanjim potrebama radnika.

Svi dosadašnji nacrti radničkih Pravilnika još uvijek ne garantuju radnicima prava, koja su osnovnim državnim zakonima priznata svim ostalim radnicima.

Ti nacrti ne garantuju željezničkim radnicima ni ona prava, koja su već po ranijim propisima uživali. Istovremeno pogoršavaju položaj radnika u pogledu sticanja prava na punu penziju i u pogledu plata.

Nacrti ne priznaju radnicima voznih pogodnosti, sporednih prinaldežnosti i službenog odijela u istoj srazmjeri kao i regulisanom osoblju, ma da vršu dužnost toga osoblja.

Konstatujući predne, Kongres ističe po pitanju radničkog Pravilnika slijedeće: 1. Prima do znanja sve protupredloge, koje centralna uprava Saveza izradila i podnijela Ministarstvu Saobraćaja, a na osnovu zadnjeg projekta toga Ministarstva.

2. Savezna uprava neka i dalje nastoji, da u novom radničkom Pravilniku bude radnicima zagarantovano:

a) sticanje stalnosti, primanje u penzionu Fond, pravo na dopust i pogodovnu vožnju u istoj srazmjeri kao i regulisanom osoblju, nakon jedne godine službe; b) da se uvede i poštuje sistem radničkih povjerenika, da se odrede plate za 8satni radni dan na osnovi minimuma egzistencije, da se vrše automatska napredovanja u plati prema godinama rada, svaki prekovremeni rad da se naplaćuje sa 50% za prva 2 sata, a svaki daljnji sat kao i rad nedeljom i praznicima, da se naplaćuje sa 100% više;

c) da se radnicima zagarantuju sve sporedne prinaldežnosti i službeno odijelo;

d) pravo na penziju da se stiče nakon 10 godina službe, a na punu penziju za 25 godina na težem, i za 30 godina na lakšem radu; da se sve godine unatrag prizna u penziju bez nadoplataka;

e) da se konaćna redakcija radničkog Pravilnika izvrši putem ankete sviju željezničarskih organizacija.

Interne zadeve.

Sprememba pravilnika o podporah in posmrtnini.

Kongres je po predlogu centralnega blagajnika in tozadevne komisije spremenil pravilnik o podporah in posmrtninah ter stopijo spremembe s 1. majem 1929 v veljavo. Novi pravilnik se glasi:

Pravno zašćito odobruje izključno le centrala na podlagi predloga podružnice, odnosno oblasnih sekretarijatov u vseh zadevah, ki izvirajo iz službenega razmerja, zlasti pa pri disciplinskih preiskavah.

Posmrtnino odobruje in izplaćuje centrala na podlagi predloga podruž-

ZA PRANJE NOGAVIC

nice, kateremu je priložiti mrtvaški list. Posmrtnina pripada ženi po smrti moža u celotnem znesku, ki odgovarja članskim letom. V slučaju smrti žene pa pripada možu polovićna, na njegovo člansko dobo odpadajoća posmrtnina. Ob smrti člana se za ženo eventualno že izplaćana posmrtnina odtegne od celokupne pripadajoće posmrtnine.

Tabela za izplaćilo posmrtnine: Po letnem članstvu Din

2	300.—
3	400.—
4	500.—
5	600.—
6	700.—
8	800.—
10	1000.—

Podpore:

V slučaju daljše bolesti, če so članu prejemki zmanjšani in je trajala bolest već kot 15 dni, sme centrala na predlog podružnice odobriti izplaćilo bolniške podpore in sicer: Po letnem članstvu Din

2	100.—
3	150.—
4	200.—
5	250.—
6	300.—

V nužnih izrednih slučajih more centrala odobriti podporo neoziraje se na člansko dobo, vendar tako odobrena podpora ne sme presegati zneska, dolćenega u tabeli.

Če je član izćrpao podporu, si jo more znova pridobiti, čim zopet preteće predpisana doba članstva.

Podpora, posmrtnina in pravovarstvo pristoja le onim članom, ki imaju članarino redno plaćano in ne dolgujujo članskih prispevkov.

Ustanovitev sekretarijatov in nameštitev tajnikov.

Centrala saveza je u Ljubljani. Naslov: Ujedinjeni Savez Željezničarjev Jugoslavije, Ljubljana, Turjaški trg 2-II. Tajnik centrale je s. Stanko Jurić.

Sekretarijat Zagreb. Za obmoćje zagrebske željezničke direkcije je osnovano tajništvo u Zagrebu. Naslov je: Oblasni sekretarijat USZJ Zagreb, Haulikova ulica 12, palaća Središnjeg ureda. Oblasni tajnik je s. Pongračić Stevo.

Sekretarijat Sarajevo. Za obmoćje sarajevske direkcije je osnovan sekretarijat u Sarajevu. Naslov: Oblasni sekretarijat USZJ, Sarajevo, poštni prećinac 124. Tajnik je s. Zima Tomo.

Sekretarijat Beograd. Za obmoćje beogradske direkcije je osnovan sekretarijat u Beogradu. Naslov je: Oblasni sekretarijat Ujedinjenog Saveza Željezničara Beograd, Nemanjina ulica 34. Tajnik je s. Krekić Bogdan.

Ostali sklepi.

Odobril se je predlog o osnovanju strokovnih sekcij za celo državu, in sicer:

Član „Cankarjeve družbe“

bo vsak organizirani sodrug in družica. Zaupniki, ki ste dobili bloke, ali jih imate že izpolnjene? Pišite po druge. — Cankarjev spomenik postavimo velik — zato bodite vsi člani.

sekcije delavniškega osebja, sekcije kurilniškega osebja, sekcije progovnega osebja, sekcije vlakospremnega osebja, sekcije kretniško - premikalnega osebja, sekcije postajno - skladišnega osebja in sekcije mašinskega osebja.

Odbori sekcij se sestanejo vsake tri mesece. Obravnavajo vse v njih stroko spadajoče zadeve ter predložijo svoje sklepe centralnemu odboru.

Prihodnji kongres se vrši leta 1932. Kraj in čas vsakega kongresa naj se določa na kongresu.

Pri volitvah v odbore naj se po možnosti zahteva (novoustanovljene

podružnice izvzete) za podružnični odbor enoletno članstvo, za oblastni, odnosno centralni odbor triletno članstvo. Vendar so izjeme dovoljene.

Plačevanje članarine se mora vršiti redno. Čim je član dva meseca dolžan, ga mora podružnica avtomatično opozoriti v imenu centrale, da poravnava dolg, čim dolguje tri mesece, mora podružnica centrali poročati, ali se ga črta iz članstva.

Agitacija. Centrala naj ukrene vse korake, da bo vsaj vsake tri mesece nekdo od centrale obiskal vse podružnice, centralni tajnik pa naj vsako leto enkrat obišče vse podružnice.

Spontane akcije, vodene od posameznikov brez vednosti oblastnih, odnosno centralnega odbora, se ne prizna in nosi odgovornost povzročitelj sam.

Ostale sklepe in vse predloge podružnic, katere je centrala vpoštevala pri sestavi memorandumov, priobčimo prihodnjič.

Novi stanovanjski zakon.

Te dni bo uveljavljen novi stanovanjski zakon, ki bo znižal in deloma povzročil stanovanjsko zaščito. V glavnem podajamo najvažnejše določbe tega načrta:

Čl. 1. S 1. majem 1929 preidejo vsa stanovanja, čijih svobodno razpolaganje je bilo doslej omejeno, v svobodno razpolaganje hišnega lastnika. Izvzeti so primeri čl. 2. in 10. tega zakona.

Čl. 2. Stanovanja, ki so bila doslej podvržena omejitvam v smislu zakona o izpremembah in dopolnitvah v zakonih o stanovanjih od 30. aprila 1928, ostanejo tudi po 1. maju 1929 omejena v mestih s preko 10.000 prebivalci in sicer:

- 1.) stanovanja 3 sob, ako v njih stanujejo rodbine z najmanj 5 člani;
- 2.) stanovanja 2 sob, ako v njih stanujejo rodbine z najmanj 4 člani;
- 3.) stanovanja 1 sobe, ako v njih stanujejo rodbine z najmanj 3 člani.

K sobam se ne prištevajo kuhinje, predsobe, hodniki, jedilne shrambe, instalirane kopalnice in sobe za služkinje. Pod člani rodbine se razumejo sorodniki po krvi, po zakonu do drugega kolena vključno kakor tudi adoptirana deca.

V čl. 3. V smislu prejšnjega člena tega zakona so še nadalje zaščiteni:

- 1.) Aktivni državni uradniki, oficirji, podoficirji, uslužbenci, služitelji in njihove vdove in rodbine, izvzemši uradniki ali oficirji, ki so zdravniki ali inženjerji, kakor tudi zobozdravniki, veterinarji in arhitekti, ako imajo pravico do izvrševanja prakse, ravno tako tudi tisti državni uradniki, ki izvršujejo tako prakso ne glede na to, ali so si pravico do te prakse pridobili;
- 2.) upokojenec, upokojenke, vdove upokojenec in njihove rodbine, izvzemši upokojence, ki so advokati, zdravniki, zobozdravniki ali arhitekti, ako izvršujejo prakso ne glede na to, ali imajo pravo do tega;
- 3.) vojni invalidi in njihove rodbine, ako so v slabem gospodarskem položaju;
- 4.) vojne vdove in rodbine padlih, pomrlih in pokvarjenih v vojni, ki se nahajajo v slabem gospodarskem položaju;
- 5.) vsi telesni delavci kakor tudi obrtniki, ki ne delajo na svoje ime in nimajo svojih delavnic, nego so zaposleni pri drugih in živijo od mesečnih plač in dnevnic, nadalje delavci vseh vrst in podjetij, vdove delavcev in njihove rodbine, ako skupni me-

sečni zaslužek vseh članov dotične rodbine, ki stanujejo v istem stanovanju, ne prekorači 2500 Din. Ocena velikosti mesečnih dohodkov je odvisna od svobodne ocene sodišča.

Osebe iz točke 1 in 2 tega člena, ki imajo poleg zakonitih prejemkov še druge stalne dohodke, kojih iznos gre preko 36.000 Din letno, kakor tudi državni uradniki in oficirji 1., 2. in 3. skupine I. kategorije nimajo pravice do ugodnosti tega zakona.

Čl. 4. Za stanovanja iz člena 2. tega zakona, ki ostanejo pod omejitvijo, se bo plačevala dosedanja najemnina (po zakonu o izpremembah in dopolnitvah v zakonih o stanovanjih od 30. aprila 1928), povečana za 10 odstotkov, ako ni drugače dogovorjeno.

Čl. 7. Premeščeni državni uradniki in uslužbenci izgube v kraju dosedanjega stanovanja pravico do stanovanja v roku treh mesecev po razrešitvi svoje dosedanje dolžnosti.

Čl. 8. Najemniki, ki s tem zakonom niso zaščiteni, bodo dolžni, ako jim je stanovanje odpovedano pred uveljavljenjem tega zakona, izseliti se najkasneje do 15. junija t. l. Ako jim stanovanje do sedaj ni odpovedano, se ima odpoved izvršiti po določbah civilno-pravnega zakona. V slučaju, da je nastal prejšnji spor med lastnikom in najemnikom o izselitvi po določbah dosedanjega stanovanjskega zakona, se ima izselitev najemnika, ki izgubi zaščito po določbah čl. 2. tega zakona, izvršiti istovrstno najkasneje do 15. junija t. l., ne glede na obstoječi spor.

Ta načrt nikakor ne zadovoljuje stanovanjskih najemnikov, zlasti pa državnih nameščencev in železničarjev sploh, ker določa stanovanjsko zaščito n. pr. v Sloveniji le za Ljubljano in Maribor, vse ostale kraje pa izpusti. Nujno potrebno je, da se za železničarje podaljša stanovanjski zakon najmanj v dosedanj obliki za vse kraje, ker bo drugače državna prometna naprava zlasti v manjših mestih in industrijskih krajih, kjer ima zelo malo naravnih stanovanj, imela nad polovico osebja brez stanovanj, ker ne bodo zmogli povišanih najemnin.

Dolžnost vseh železniških direktorij in tudi ministrstva saobraćaja je, da zastavijo ves svoj vpliv, da se stanovanjska zaščita za železničarje podaljša tudi po 1. maju brez vsake omejitve.

Štampa i naš Kongres.

Predpriprave, tok i zaključke našeg ovogodišnjeg Kongresa popratila je sva radnička štampa sa odušim i simpatičnim člancima. U većini njih ističe se ljep napredak našeg rada kao na polju pridizanja organizacije, tako i na obrani interesa struke radnika, koju kroz naše članstvo predstavljamo. Ističe se ujedno i naša ispravnost i požrtvornost, sa kojom naše zadatke savladujemo.

Pored radničke štampe, o našem ovogodišnjem Kongresu bilo je opširnih izvještaja i u opće-građanskoj štampi. O Kongresu i njegovim zaključcima opširno su izvijestile zagrebačke »Novosti«, »Male Novine«,

ljubljski »Slovenec«, beogradsko »Vreme« i »Pravda« i t. d. U većini tih napisa spominje se naš napredak, koji je najbolje manifestiran u brojno posjećenom Kongresu, te stvarnim i stručnim raspravama, koje su na njem vođene.

Ovo svestrano interesovanje ostale štampe za naš rad i naš Kongres najbolje nam dokazuje, koliko smo ojačali u utvrđivanju našeg autoriteta. Valja nam harno i nepokolebivo nastaviti dosadašnjim stopama sve dotle, dok taj autoritet ne bude i zvanično priznat i dok nam širom ne otvori sva vrata, koja su nam se do sada nikako ili samo teško otvarala.

Za god. 1920. otpuštene željezničare.

Po isteku štrajka u god. 1920. otpušteno je sa rada i službe nekoliko hiljada željezničarskih radnika i službenika. Otpušteni su više iz pakosti i povodom denuncijacija, nego li radi neke svoje vlastite krivice. Htjelo se je, da na primjeru njihove nevolje i bijede vide svi ostali, šta ih čeka, ako bi pošli njihovim stopama. Savez i sve ostale radničke institucije smatrale su od prvoga dana, da je taj otpust sušta nepravda, koju se mora reparirati i to tako, da se sve otpuštene povratu na njihova mjesta sa prije stečenim pravima. Kod svake prilike, u kojoj je bilo i malo izgleda na takvu reparaciju, nije se propustilo ništa, što bi do nje moglo dovesti.

Po nastanku novo-političkog stanja u našoj zemlji smatralo se, da će u tim novim prilikama, u kojima su sva partizanstva i politikanstva potisnuta u pozadinu, naći se shvatanja za reparaciju te god. 1920. velikom broju željezničara nanešene nepravde. Tim povodom uputio je Centralni Sekretarijat Radničkih Ko-

mora ponovnu predstavku izravno Ministru Saobraćaja sa zamolbom, da se sve tada otpuštene povratu na dužnost. Medjutim, po svima znanim, ta vapiljuća nepravda neće ni ovoga puta biti otklonjena. Od Ministra Saobraćaja stigao je vrlo brzo slijedeći odgovor:

»Povodom akta toga Sekretarijata pod br. 568 od 8. III. tek. god. čast je izvestiti, da se ne može udovoljiti njegovom traženju pošto Ministarstvo raspolaže dovoljnim brojem službenika, a posle toga nalazi se pred redukcijom.

Istovremeno napominje se, da bi u slučaju reaktiviranja, bili na redu prvo oni službenici, koji su prilikom stupanja na snagu novog Zakona o d. s. o. bili reducirani, pa tek onda ostali iz ranijih godina, t. j. ako bi za njih preostalo praznih mjesta.

Iz ovog odgovora slijedi, da se, barem za sada, svi ti nedužno otpušteni drugovi nemaju nadati ničim boljem, te da još nije naišlo vrijeme, u kojem bi mogli biti ponovo primljeni u službu.

Naš stav u borbi protiv tuberkuloze.

Povodom akcije protiv tuberkuloze, koju je pokrenuo Dr. Dobrodolac iz Beograda, pisali smo već načelno u ranijim brojevima našeg lista. Ostajući konzekventni našem stavu, uputili smo Oblasnoj Upravi bolesničkog Fonda u Zagrebu, na njezin upit o našem mišljenju o toj akciji, slijedeći naš odgovor:

»Na dopis od 2. III. o. g. br. 4911-A-29., u predmetu po g. Dr. Dobrodolcu zamljane akcije protiv tuberkuloze, čast nam je dostaviti naslovu slijedeći odgovor:

U želji, da naš odgovor ne bude izraz mišljenja samo užih naših foruma, mi smo po predmetu konzultovali i većinu našeg članstva u toj oblasti, pa stoga sa odgovorom nešto kasnije. Na osnovu izvršene konzultacije izjaviti nam je:

Za pozdraviti je svaka akcija, kojoj je cilj pobijanje tuberkuloze među željezničarima, pa i ova g. Dr. Dobrodolca u njezinoj suštini. Ne možemo se ali nikako složiti sa načinom, po kojem se izvođenje iste zamlja.

Kao protiv svih drugih bolesti, isto tako i borbu protiv tuberkuloze moraju izvoditi i inicijativu iste imati u svojim rukama Bolesnički Fondovi, koji su, konačno, samo sa takvim zadatcima i formirani. Isto tako i za materijalnu bazu takvih akcija ima da služe samo sredstva Bolesničkih Fondova, koji su u formalnoj i zakonskoj mogućnosti, da namaknuće tih sredstava obavezno odrede, ako se za to pokazuje neminovna potreba.

Stvaranje posebnih Fondova za borbu protiv tuberkuloze i ubiranje posebnih prinosu za iste ne znači ništa drugo, do li stvaranje posebnih Bolesničkih Fondova — za određene bolesti — što će, po našem mišljenju, izazvati novi haos u osiguranju željezničara za bolest, znaćiti će parcelisa-

nje toga osiguranja i biti će zapriečkom efikasnoj primjeni istoga. Stoga smatramo potrebnim naslovu preporučiti, da poduzme nužno, da se sva inicijativa za akciju protiv tuberkuloze vrati potpuno u postojeće Bolesničke Fondove, odnosno u Centralni B. F., a sve ostale pozove, da tu akciju i na tom mjestu podupru.

Dobrovoljno pak pristajanje na podavanje po 5 i 10 dinara u cilju stvaranja fonda za borbu protiv tuberkuloze mi nismo u stanju željezničarima preporučiti sve dotle, dok Bolesnički Fondovi ne poduzmu odlučne korake, da im se isplate potraživanja kod državno-saobraćajnih ustanova, koja im iste duguju s naslova zakonskih obaveza prema njima. Dok se Bolesnički Fondovi žale na dug sa te strane u iznosu od preko 30 miliona dinara, tako dugo nije u redu, da se željezničare ma kakovim novim prinosima opterećuje. Sa iznosom od 30 miliona dinara, koji se željezničarima neopravdano duguje, moglo bi se podići 3 najmoderniji sanatorija, sa kojima bi topogledna potreba za liječenje tuberkuloznih željezničara — u koliko je njihovo liječenje tim putem i tim sredstvima uopće moguće — bila zadovoljena.

Na koncu još ovu napomenu: najveći broj našeg članstva uvjerenja je, da se upravo strahoviti procenat tuberkuloznih željezničara, ako će se ostati samo kod akcije g. Dr. Dobrodolca, neće ni malo smanjiti. Uzročnici tolikog procenta tuberkuloznih željezničara nisu medicinsko-kurativne prirode, već socijalno ekonomski: njih potencira težak i bijedan željezničarski život, kojim im uzrokuje premlane plaće sjedne, te prenaporan rad s druge strane. Tek sa odstranjenjem tih najglavnijih i najčešćijih uzročnika tuberkuloze među željezničarima, biti će smanjen i procenat od tuberkuloze bolesnih. Dok se to ne učini, svaka druga akcija protiv tuberkuloze više je površnost, no temeljito postavljen cilj.

Zakon o vrhovnoj državnoj upravi.

Zakon o uređenju Vrhovne Državne Uprave objavljen je u »Službenim Novinama« 3. aprila i toga dana stupio na snagu.

Ovim zakonom je broj ministarstva sveden na 12. To su ministarstva: Pravde, Prosvete, Inostranih Poslova, Unutrašnjih Poslova, Finansija, Vojске и Морнарице, Граевина, Саобраћаја, Пољопривреде, Трговине и Индустије, Шума и Рудника, Социјалне Политике и Народног Здравља.

Сем ових министарстава као засебно надлештво постоји и Председништво Министарског Савета.

Поред ново-извршеног распореда министарства, издан је за свако министарство и правилник, којим су одређене његове дужности. Тако се за Министарство Саобраћаја одређују сљедећи задаци: Државна саобраћајна политика и

надзор над свим жељезничким и водним саобраћајним установама, одређивање и примена тарифе на државним жељезницama и бродовима и одобравање тарифе на приватним концесионираним жељезницama и бродовима у јавном саобраћају, сарадња при пројектовању државних жељезница, експлоатација државних жељезница и државних бродова, надзор заједно са министарством граевина над пројектованим самоуправним и приватним жељезницama, надзор над њиховом експлоатацијом, надзор над експлоатацијом и искоришћивањем самоуправних и приватних бродова у јавном саобраћају, узимање, иницијатива и сарадња при пројектовању пристаништа као и одређивање и експлоатисање пристаништа и пловних путева, унапређивање туризма у сарадњи са министарством трговине и индустрије.

Naš Kongres i zakonska zaštita stanara.

Jedno od prvih pitanja, koje je na našem Kongresu bilo raspravljeno i po njem stvoren zaključak, jest pitanje stanbene bijede i zakonske zaštite stanara. Bez debate i jednoglasno Kongres je usvojio zaključak, da se, u cilju pojačanja akcije za zakonsku zaštitu stanara, odašalje brzopaz Ministru Socijalne Politike i Narodnog Zdravlja, Dr. M. Drinkoviću u Beograd. Taj zaključak bio je

odmah izvršen, a otposlana brzojavka glasi:

»Treći redovni Kongres Ujedinjenog Saveza Željezničara Jugoslavije utvrđuje, da je stanje stanara-najamnika, kojih je i među željezničarima velik broj, radi već sada visokih cijena stanova, vrlo teško, pa Vas moli, da Vašim autoritetom i sa Vašeg položaja nastojite, da se zakonska zaštita stanara ograničenjem cijena stanova poboljša i produži.«

Skupštine i sastanci.

Zlatar-Bistrica.

U nedelju 24. marta održavali smo vanredno dobro posjećenu godišnju skupštinu naše podružnice u Sutinskim toplicama u gostioni Gorupce. Skupštinu je otvorio drug Ščurec. Po učinjenom izvještaju, da je skupština pravovaljano sazvana i istoj ispred vlasti prisustvuje načelnik, prešao je na daljnji dnevni red.

Izvještaj tajnika i blagajnika podnio je drug Dryar. Iznjeo je točno kretanje članstva za prošlu godinu, točno kretanje finansija podružnice, te pojedinačne troškove. Delegati podružnice prisustvovali su konferencijama u Brodu i u Zagrebu, održavano je nekoliko sastanaka i skupština, a vršena je i živa lična propaganda po pruži.

Podnošenje izvještaja izazvalo je ljepu raspravu. Drugovi su redom iznosili misli, kako da se život podružnice i njeni uspjesi uvećaju. Na požrtvornom radu u ime Saveza zahvalio se je drugovima drug Brlić iz Zagreba, naglašujući kod toga, da će taj rad biti uspješan i svrsishodan uvijek i samo u tolikoj mjeri, u koliko će biti u istoga ulagan i trud i samopožrtvovanje. Pošto je izvještaj primljen do znanja, bio je jednoglasno izabran na čelo podružnice dosadnji odbor.

O kongresu Saveza razvila se opširna i stvarna rasprava. Slažući se sa predlozima Centrale, skupština je izabrala delegatima za Kongres drugove Mikuca kao redovnog, a Ščureca kao zamjenika.

Po radničkom Pravilniku govorio je drug Brlić. U kratkim i živim riječima prikazao je značaj Pravilnika za radničko osoblje, prikazao je predloge, koje je na isti izradila Konferencija radnika u Zagrebu. Izražena je želja, da se na uvažanju tih zahtjeva svestrano poradi.

U zadnjoj točki »razno« razvila se je diskusija o raznim lokalnim pitanjima. Tako su se svi stariji radnici žalili na postupak, što ih se kroz jesen i cijelu zimu držalo na besplatnim »dopustima«, a sada se uzeo u rad novih 30 radnika. To znači jedno vrlo loše gospodarstvo: prije nije bilo kredita za nas nekolicinu, a evo, sad ga ima za mnogo veći broj, umjesto da su stari radnici u neprekidnom vremenu posvršavali poslove. Posljedica će takvog gospodarstva biti, da ćemo se na jesen opet naći bez posla i zarade i kroz cijelu zimu gladni. Opće je negodovanje kod radnika, što im se ne daje pripadajući godišnji odmor i što se upravo tu izigrava jedno vrlo važno njihovo pravo. Nadalje se drugovi iz Zaboka i okolice žale na postupak liječnika, koji neće da posjećuje bolesnike u kućama, ma da su isti teško bolesni. On posjete odbija sa izgovorom, da je premalo plaćen i da kućni posjet može izvršiti samo ako ga član za isti posebno plati. Mislimo, da to nebi smjelo biti i da se liječnik nebi smio osvećivati radi svoje slabe plaće nama, već neka istu traži od bolesničkog fonda, a prema nama neka izvršuje sve dužnosti.

Budući je vrijeme odmaklo i jer su mnogi vanjski delegati iz drugih stanica morali sjediti na vlakove, zaključena je skupština sa apelom na sve drugove, da neumorno rade na jačanju i dizanju Saveza, a moćan Savez je najbolja garancija, da nam se slične nepravde skinu sa ledja. M.

VABILO.

Splošna Delavska Gospodarska zadruga »Železničarski Dom« r. z. o. z. v Ljubljani vabi tem potom vse svoje člane na 8 redni občni zbor, ki se vrši 23. junija t. l. ob 8. uri.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Blagajniško poročilo.
3. Odobritev bilance za leto 1928.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Razno.

Ker je občni zbor te delavske institucije zelo važen, je dolžnost članov zadruga, da se istega polnoštevilno udeležijo.

Načelstvo.

Občni zbor železničarske nabavljalne zadruge

Zvezarji proglasijo nabavljalno zadrugo za izključno zvezarsko. Nad polovica delegatov sploh ne glasuje. Člani društva strojevodji, kurjačev in naši sodrug zapuste občni zbor. Zvezarji sklepajo dalje ob navzočnosti okoli 40 delegatov, to je le ene petine. — Iz odbora vržejo zvezarji vse nezanesljive. Dežman (podpredsednik nadzorstva), Rupnik (podpredsednik upravnega odbora) kot nečlana zveze, Kyovsky (dosedanji blagajnik, kateremu se je že preje grozilo, da ne bo več voljen, če ne pristopi k zvezi) in soodr. Mravljie kot član saveza so bili nadomešćeni le z zanesljivimi zvezarji: gg. Škrjanc, Mohorko (iz Maribora), Kobal in Poničkar. — Poleg rednih mesečnih plač, ki so jih prejimali člani uprave po Din 600.— do Din 1800.— mesečno, sejin po Din 30.— za vsako sejo, božičnice po Din 2000.—, si puste izglasovati še 3% od dobička kot nagrado, to je Din 70.000.—, ki si jih bodo razdelili med seboj. Le dva člana uprave, med njima soodr. Mravljie, sta dobila le po Din 300.— mesečno. Mesto zadržništva naj se vpelje koritarstvo. En član uprave je dobil n. pr. v letu 1928. Din 32.000.— nagrade, drugi Din 30.600.—, poleg tega dobila sedaj še po Din 4600.— letne nagrade. Vse to seveda še poleg rednih plač, ki jih dobila od železnice. — Vsi naši predlogi odklonjeni. — Za delavce, ki tvorijo 30 odstotkov vsega članstva, ni na razpolago niti enega mesta v odboru. — Zvezarji s ploskanjem odobravajo sistem nasilnega članstva v zadrugi, ki naj bo ločena od ostalega delavstva. Železničarji v Sloveniji postavljeni pred odločitev!! — Proporc pri volitvah odklonjen, glasovnice se bodo še v naprej pošiljale potom izvoljenih delegatov.

V nedeljo, dne 21. aprila 1929, se je vršil redni občni zbor Nabavljalne zadruge, katerega važnost sta podčrtala s svojo navzočnostjo sam predsednik vseh nabavljalnih zadrug Jovanović in dr. Kavčič iz Beograda. Pri uvodu je je g. Jovanović in nato g. Deržič povdarjal pomemben sklep nekoga finančnega ministra, ki je uvedel obvezno članstvo v nabav-

tra za srečo, da niso dobili železničarji lastne nabavljalne zadruge, ker smo najprej državni uslužbenci in nato šele železničarji.

Po uvodnih formalnostih se je prešlo na dnevni red: poročila uprave in nadzorstva, revizijsko poročilo, odobritev računskega zaključka in uporaba čistega dobička.

Pri tej točki, kot pri vseh ostalih,

Sodrug železničar, ali si se že včlanil v „Cankarjevo družbo“? Ako se nisi, oglasi se takoj pri svoji podružnici in se včlani. Kajti vsak sodrug železničar mora biti član „Cankarjeve družbe“, to zahteva ponos železničarja-proletarca, čast železničarja-proletarca, njegova zavednost. Pokažimo vsem, koliko nas je, kdo smo in kakšni smo. Živela „Cankarjeva družba“!

ljalnih zadrugah za vse drž. uslužbenice. Nato se je sprejela udanost na brzojavka g. Letiči, ki ima za sluge na tem, da se sedaj vsem železničarjem odteguje po Din 5.— in Din 10.— za nabavljalne zadruge. (Pred članstvom pa kot strokovničarji isti zvezarji, ki pošiljajo to udanostno brzojavko, protestirajo proti »nasilnim« odtegljajem.)

Važna je tudi izjava dr. Kavčiča iz Beograda, ki je povdaril, da sma-

se je uvedel edinstven absolutističen način debate, ki je onemogočil vsako stvarno kritiko in ki se v zadrugi, kjer bi morali imeti vsi člani enake pravice in enake dolžnosti, ne sme trpeti.

Pri vsaki točki je predsednik otvoril debato in vprašal, kdo želi besedo. Prijavilo se je par govornikov in g. predsednik je nato takoj zaključil listo govornikov. Tako je bila neštetim delegatom odvzeta

možnost nastopa, ako se z izvajanjem kakega govornika niso strinjali, ker je bila govorniška lista že pred pričetkom debate zaključena.

Naši sodrug (Terškan, Korošec) so v svojih izvajanjih pokazali na vse nedostatke sedanjega vodstva in načina uprave ter je žel zlasti sodrug Terškan za svoja izvajanja splošno odobravanje.

Glavna zahteva, ki je bila od strani naših sodrugov postavljena, je bila, da se preneha s sedanjim načinom **trgovskega upravljanja** zadruge ter da se v zadrugi v bodoče res uveljavi **zadružne principe** in upravlja zadrugo prvenstveno iz **delavsko-zadružnih interesov**. Govorili so za **znižanje cen**, da bo zadruga tako posredno vplivala na splošne tržne cene, saj ima zadruga nešteto ugodnosti napram ostalim, ko ima kredit po 4%, četrtinsko vožnjo, je davka prosta, nima nikakega rizika pri dovoženju kreditov in stalen krog nakupovalcev.

Nadalje so naši sodrug zahtevali, da se v zadrugi preneha z **majoriziranjem** in **diktaturo** gotove klike in ukrene v bodoče vse, da bo zadruga res **last vseh zadružnikov** in da bodi uprava taka, da bo uživala **zaupanje vseh**, neoziraje se na njih prepričanje ali pripadnost. Zato naj se uvede proporc pri volitvah.

Zahtevali so naši sodrug **odpravo alkohola iz zadružnih prostorov**, nastopili so proti **koritarstvu** v zadrugi in proti temu, da bi se v **delavski zadrugi** kršil 8 urnik in zapostavljali otroci zadrugarjev pred ostalimi.

Sodr. Korošec je še posebno nastopil proti izplačilu 3% gospodom v upravnem odboru, ki so itak tekom leta za svoj trud dobivali nagrade, sejinne in božičnico ter je predlagal, da zadostuje 1% in se tako prihrani celih 50.000 Din za obratni kapital.

Tudi zvezarji (Deržič, Kuret, Meraus) so kritizirali zadrugo, Deržič zlasti, da ni bila zadosti **odločna** (neljubo mu je bilo namreč, da je bilo toliko delegatov, ki niso trobili v njegov rog), g. Meraus pa je seveda moral povdariti, da imajo **gotovi gospodje namen, tudi na zadružnem polju kovati političen kapital**. Vsa izzivanja so pustila naše sodruge mirne, ker so imeli pred očmi le **interese zadruge** in niso hoteli, da se tu cepijo moči in začne boj, ali bo zadruga od zvezarjev, savezarjev, strojevodij ali kurjačev. Zadržanje naših sodrugov je bilo vseskozi **korrektno**, na višini ter je naredilo dober utis tudi na ostale delegate, ki so obsojali teroristično taktiko glavnih voditeljev zvezarjev.

Apatija proti zvezarjem se je pokazala že pri glasovanju o nagradi upravnemu odboru, kjer sta za 3% **nagrado** govorila gg. Škerjanc in Sore, proti temu razsipavanju denarja pa soodr. Korošec ter je za 3% glasovalo 66 (torej komaj ena tretjina vseh delegatov), proti je glasovalo 29 delegatov, vsi ostali pa so se vzdržali.

Enako je bilo pri volitvi odbora, kjer so nastopili gospodje s čisto »zvezarsko« listo, za katero je glasovalo 58 delegatov, proti pa 29, ostali pa so se medtem že odstranili, ker se jim je gnusilo tako postopanje.

Gospodje so si odglasovali **spremembo pravil**, po kateri se za Maribor postavi svet 5 članov, od katerih je eden član uprave (Mohorko), odklonili so **proporcionalne volitve** in **dostavo glasovnic po pošti**, podaljšali dobo izvoljenim delegatom na 3 leta, ter sklenili, da bodo še nadalje pošiljali glasovnice potom zapornikov. G. Deržič je hotel še angažirati neke »profesorje«, da bodo pisali o zadržništvu, torej hoče uvesti še nadaljna »honorarna« mesta.

G. Gale, član društva strojevodij, je napravil konec diktatorski igri zvezarjev s tem, da je podal izjavo, v kateri ugotavlja, **da se od strani zvezarjev direktno terorizira in diktira**, da je vsako delo in debata brezuspešna in da tega pred člani ne more zagovarjati in zato zapušča občni zbor. Njemu je sledilo nad 30 **delegatov**, ki so tudi korporativno in demonstrativno zapustili občni zbor v znak obsodbe **razdržalnega** in za

zadrugo pogubnega dela zvezarjev. Dosti delegatov pa se je posamezno odstranilo in je ostal v dvorani le zvezarski štab ter par delegatov v svrhu kontrole.

Z obžalovanjem moramo konstatirati, da je bil po 6 letih napredka letošnji občni zbor mejnik, od katerega bo vodila pot zadruge zopet navzdol.

Hoteli smo preprečiti pogubo v interesu združništva, a gotova klika, imajoč pred očmi osebne interese, božičnice, nagrade, tantijeme ter eksploatacijo zadruge, je odločila drugače. Kocka je padla!

Slovenski železničar bo moral sedaj točno proučiti položaj, ki je nastal v zadruzi, skušati bo moral rešiti, kar se še rešiti da, če pa je zaslepljenost gotovih gospodov prevelika, bo moral izvajati konsekvence.

Železničarji, na delo! Za zadruzo, kjer bo vladala enakopravnost ob istih dolžnostih, proti diktaturi in klikarstvu.

Dopisi.

Iz ljubljanskih kurilnic.

V naših kurilnicah, zlasti pa v kurilnici Ljubljana I., nas je zaposlen nekaj novonastavljenih strokovnikov-zvaničnikov, ki moramo sedaj občutiti vse ugodnosti naše nastavitve. Nastavilo se nas je, ne oziraje se na službena leta, v prvo stopnjo osnovne plače in obljubljalo, da bomo po treh letih prišli tja, kamor spadamo po letih. Sedaj pa se že povsod obeta, da bomo po treh letih lepo napredovali v drugo stopnjo. Pavšala za službeno obleko ne dobimo, ker baje ne pridemo v dotiko z občinstvom. Torej pri nastavitvi na eni strani redukcija plač, na drugi ne dobiš pavšala za obleko in kot glavno ugodnost za našo nastavitve pa smo dobili »brezplačen kuluk« ob nedeljah. Smo namreč nastavljeni, kateremu čezurno delo ne pritiče in se da torej pri nas »štediti«.

Pričakujemo, da se bo morda še našel pri upravi kak človek, ki bo uvidel krivico, ki se nam godi ter ukinil kuluk in gledal, da se bodo pri nastavitvi dane obljube izpolnile, ali pa se bomo morali za tako nastavitve zahvaliti, ki nam je prinesla same redukcije.

Celje.

Na naši progi imamo progovne obhodnike v turnusu 24/24 brez odmorov, brez nočnih doklad in brez pavšala za obhod proge (ki seveda pripada le inženjerem ter višjim glavam, ki gotovo prehodijo več proge kot obhodniki, ki so takorekoč peto kolo na železnici, kadar gre za njih pravice). Da jim je pa ta služba še bolj oslajena, morajo prizigati svetiljke predsignalov (seveda tudi brez vsake odškodnine) in končno za nagrado jih čaka še pletje trave med tiri v dolžini 300 metrov.

Usojamo se obrniti na g. načelnika gradbenega oddelka, da bi posvetil pažnjo tudi progovnim obhodnikom ter jim preskrbel pavšal za obhod proge, ki jim po jasnih odredbah pravilnika pripada ter je le treba postaviti tozadevni predlog in ukiniti pletje trave, da se ne bodo zvaničniki s svojimi srebrnimi našivi plazili po tiri in pletli travo v veliko občudovanje mimo vozečega se ob-

činstva, zlasti tujcev. Skrbimo nekoliko za ugled državnih nameščencev.

Čistilci baterij še doslej nismo prišli do pavšala za službeno obleko in sicer to samo v ljubljanski železniški direkciji, ki je za nas našla to ime ter nas tako izvlekla iz kategorije »progovnih čuvajev«. Ker imamo sedaj drugo ime, ne dobimo pavšala, čeprav spadamo točno med oseboje, našeto v pravilniku.

Upamo, da nam ta »službeni naziv« ne more pojesti pavšala ter svetujemo, če že moramo delati izjemo, pa naj se nas imenuje »zvaničnik II. kategorije — čuvar pruge — vršioc dužnosti čistilca baterij« in naj se utrdi, da li pridemo v dotik z občinstvom (potujemo namreč s tovornimi, osebnimi in tudi brzovlaki) in ne vemo, če večamo ugled, ako smo raztrgani.

Torej, proč z iskanjem pik — dajte nam pavšal, ki nam po predpisih pripada.

Snažilci vozov Ljubljana apelirajo na mašinski oddelek, da bi se nepristranski uradnik enkrat prepričal o našem delu, ki naj ga zasleduje z nami skupaj vsaj tri ture, pregleda vse čistilno orodje, preštudira vse eventualnosti, kako se že očisti voz zopet lahko ponesnazi, in nato naj obravnava naše kazni. (Prihodnjič bomo službo snažilcev, katero smo pustili ugotoviti potom funkcionarja centralc, točno popisali in zahtevali remédure.)

Na naslov mašinskega oddelka.

Zakaj se delavcem, ki so kaznovani, v kurilnici Ljubljana I., ne izstavi kazenskega naloga? Ali se delavec sploh ne sme pritožiti? Ali se more pritožiti, če nima črno na bellem, kaj se ga dolži?

Iz okrožnic.

1. Ukinitve ubiranja članarine.

Vsem službenim edinicam!

Generalna direkcija nam je pod F. O. br. 3868 od 18. marca 1929 dostavila sledeči dopis:

»Gospodin Generalni Direktor svojim F. O. br. 3868 od 16. marca tek. godine rešio je, da u buduće sve saobraćajne ustanove prestanu sa obustavljanjem članarine putem platnih spiskova za račun pojedinih privatnih udruženja i stručnih organizacija saobraćajnih službenika, kao što su: Udruženje Nacionalnih Železničara i Brodara, Udruženje Mašinovodja, Udruženje Ložara, Udruženje Pregledača Kola i njima slična.

Prednje Vam se dostavlja radi znanja i upravljanja, s namenom, da se ova odluka ne odnosi na obustave za račun Zadruga Železničkog Osoblja.

Vsled tega naročamo vsem službenim edinicam, da počenši s 1. majem, oziroma 30. aprilom, odnosno z rač. dobo 25. marca t. l. (za delavce) vsako zaračunavanje članarine za privatna društva opuste.

Zadruzi, ki jih omenja gornji odlok, sta: »Nabavljalna zadruga uslužbencev državnih železnic v Sloveniji r. z. z. o. z., Šiška-Ljubljana« in »Kreditna zadruga uslužbencev državnih železnic v Ljubljani« (Hranilni in posojilni zavod uslužbencev državnih železnic).

Opozarjamo pa službene edince, da ne smejo pridržavati nobenih zneskov za privatna društva, kar smo že povdarjali v naši okrožnici štev. 14-V-27.

Direktor: Inž. D. Knežević s. r.

2. Vozne olajšave za delavce.

Vsem edinicam!

Ker nekatere edince ne naročajo listnih listnih legitimacij za delavce, ki se niso imenovali za stalno, oziroma ne spolnjujejo pogojev za stalnost, kakor se zahtevajo po delavskem pravilniku, se objašnjuje:

Vozne ugodnosti iz čl. 23 in 57 uputstva o načinu izdajanja povlastic M. S. br. 4993-27 (»Službene Novine« saobr. ustanov br. 8-1927) pritičejo v smislu člena 23 onim delavcem, ki služijo pri prometnih ustanovah neprekinjeno leto dni.

Isto velja tudi za delavce, ki niso naši državljani, ker se imajo ti po odloku M. S. br. 12.752-27 (Sl. N. s. u. br. 13-27) »po dovršeni enoletni službi smatrati za stalne delavce in jim kot takim pripada povlastica po rezijski ceni, kakor našim državljanom«.

Pogodbenim delavcem, ki niso niti člani bolniškega fonda državnih naprav, pa pritiče le vozna olajšava po členu 25 gori navedenih uputstev.

Načelnik Občega odeljenja: Dr. Fatur s. r.

3. Vozne ugodnosti za žene upokojencev, ki imajo obrt.

Vsem službenim edinicam!

Z odlokom M. S. br. 585 z dne 21. januarja 1928 je izdalo Ministrstvo saobraćaja dodatek k členu 30 uputstev o načinu izdajanja povlastic pri potovanju na železnicih, M. S. br. 4993-27. Ta dodatek je objavljen v »Službenih Novinah« saobraćajnih ustanov br. 4-1928.

Z odlokom M. S. br. 3024-29 z dne 27. februarja t. l. se ta dodatek popolnoma z objašnjenjem: »da soproge penzioniranih prometnih uslužbencev, katere vodijo obrt na podlagi obrtnice, t. j. nimajo protokoli-rane obrti, nimajo pravice do legitimacije za povlašćeno vožnjo niti do kake druge vozne olajšave! To velja tudi za njih može in otroke.«

Edince so dolžne, da o vsakemu njim znanemu primeru, po gornjem odloku neopravičene posesti legitimacije, poročajo direktorji od I.

Načelnik Občega odeljenja: Dr. Fatur s. r.

Turnuskonferenca vlakospremnega osobja ljubljanske želez. direkcije se vrši v ponedeljek, dne 29. aprila 1929 v Ljubljani točno ob pol 3. uri v prostorih Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Vse domicilne postaje morajo poslati svoje delegate, USZJ.

Anketa radi delavskega pravilnika in naredbe o zavarovanju železničarjev za slučaj bolezni.

Centrala Ujed. saveza je podvzela vse korake na merodajnih mestih, da se bo koncem maja obdržala v Beogradu anketa radi delavskega pravilnika, da se to vprašanje enkrat končno veljavno reši.

Internacionalni pregled.

Proslava 10letnice obnove ITF.

Dne 29. aprila 1929 ob 8.40 uri zvečer priredi naša Internacionalna Transportna Federacija v Amsterdamu veliko proslavo povodom 10letnice obnove Internacionale po vojni. Ves program bo razpošiljala »Holandska delavska radio-zveza« na valu 1072 m. Na sporedu so na govori sohr. Cramp-a, predsednika ITF, sohr. Döring-a in Lindley-a, Bidegeray-a in generalnega tajnika ITF Edo Fimmen-a.

Poleg govorov je na sporedu še »Internacionala« in več opernih točk.

Opozarjamo na to proslavo sode druge, ki so v posesti radio-aparatur, odnosno, ki imajo priliko, kje poslušati.

Zmaga finskih pristaniških delavcev.

Sedem mesecev trajajoča vztrajna borba finskih pristaniških delavcev, ki so ne glede na vse težave in preganjanja vzdržali nad sedem mesecev v stavki, je zaključena z zmago organiziranega delavstva.

Vsi naporji podjetnikov in trume in portiranih stavkokazov niso mogli zlomiti odpora organiziranih sodrugov, katerim je ves čas stala moralno in materialno na strani naša Internacionalna Transportna Federacija. Dne 16. aprila 1929 je bila stavka zaključena in finska organizacija je poslala naši ITF sledeči brzojav:

»Posredovalni predlog sprejeli. Vsi prejšnji delavci nastopijo danes, 16. aprila, zopet službo. V splošnem zmaga delavstva. Povišanje plač od 12 do 25 odstotkov. Natančnejše pismo. Živela solidarnost!«

Sodrugom sicer ni uspelo skleniti celotnega kolektivnega ugovora, vendar so dosegli do 25 odstotkov povišanja plač.

Vsaka delavska družina mora biti včlanjena v »CANKARJEVI družbi«!

10letnica češke železničarske organizacije.

Češki sodrugi praznujejo v dneh 18., 19. in 20. maja 1929 z »jubilejnim kongresom« 10letnico reorganizacije njih železniške organizacije po svetovni vojni.

Unija čeških železničarjev šteje s 1. aprilom 1929 42.343 organiziranih članov.

Nemčija.

Nemška železničarska organizacija je s 31. marcem 1929 odpovedala tarifno pogodbo za vse železniške delavce, za katere veljajo sedaj zelo različne tabele, kar omogoča protekcijo in izigravanje ter zahteva za vse delavstvo enoten plačilni sistem. Dosedanja pogajanja so bila brezuspešna in zadnje obvestilo, ki smo ga dobili od nemških sodrugov tik pred kongresom, veli, da so pripravljeni v tem mezdnem gibanju na vse in da ne bodo popustili.

Nemški železničarji in mraz.

Povodom zadnjega velikega mraza je zahtevala sodružna nemška železničarska organizacija od uprave posebno doklado za oseboje za čas hudega mraza in je dosegla, da je bil za to odobren znesek okoli 40 milijonov dinarjev, iz katerega so dobili vsi na prostem zaposleni enkratno doklado. Največjo doklado so dobili: premikalno, kretniško, strojno, vlakospremno in progovno osobje. Poprečno je znašala doklada od 250 do 300 dinarjev.

Amerikanski železničarji za 6urnik.

Organizacije strojnega in vlakospremnega osobja v Ameriki so po objavljenju bilanc za leto 1927 začele z veliko kampanjo, da se za vse osobje pri vozni službi vpelje 6urnik, da se omeji brezposelnost, ki nastaja vsled moderniziranja obrata in splošne vpeljave avtomatičnih naprav.

Vsled upeljave avtomatičnih naprav za spenjanje voz, postavljanje kretnic, elektrifikacija je bil stalež železničarjev od leta 1920 do 1927 znižan za nad 300.000 oseb in znaša sedaj še 1.700.000. Sedaj se v teku pogajanja za združitve večine privatnih železničarskih družb in enoten koncern, kar bo imelo zopet za posledico redukcijo do 200.000 železničarjev. V letu 1927 pa je bil za družbe istočasno največji dobiček, kar jih pomniyo v zgodovini ameriških železnic.

Razno.

Bravo g. Deržić!

Železniški zdravniki (katere plača bolni-fond in železnica jim da samo vozovnico) imajo nalog starejših železničarjev, ki so bolni, ali pozvati, da zaprosijo za upokožitve, ako pa ne, naj jih naredi zdrave. Vsled tega so zdravniki v težkem položaju. G. Deržić pa to ni po godu in on napiše v »Jugoslovanskem železničarju« članek, kjer zahteva, da naj bi sploh vse izdatke za zdravnike plačala železnica. Tako g. Deržić! Zedanes, ko jim da le legitimacijo, izdaja uprava take formularje, kaj šele, ako bi jim dala tudi plačo, potem bi se zopet ponovili nedavni časi, ko je pri trajanju boleznih odločevalo »pomanjkanje ljudi za službo« in so romali lepi listki od načelnikov k g. zdravnikom.

G. Deržić! Ali se Vam kolca po teh časih? Savez bo stal budno na straži in pazil, da se to ne prepeči in da bodo zdravniki res le zdravniki bolniške blagajne in od nje plačani ter delali le v dobrobit bolnih železničarjev.

Novo

Knjigoveznico

je otvorila te dni

Ljudska tiskarna v Mariboru

Knjigoveznica je moderno opremljena in je pričela te dni obratovati. Priporočamo se p. n. naročnikom.

RAZLIKA v Vašo korist do 30%

če nabavite blago za obleke, plašče, perilo itd. pri

NOVAKU LJUBLJANA 15 KONGRESNI TRG 15

Največja izbira kamgarnov in sukna za civilne in službene obleke, za plašče damske in moške.

Nad 200 novih vzorcev za pomlad!!

Blago za perilo, rjuhe i. t. d. najboljših znamk.

Priznana najcenejši nakup! Oglejte si zalogo! Prepričajte se!